

Rapport wapenexportvergunningen naar Arabische landen en Iran 2004-2009

Van de doorvoer van kogels en granaten tot de
verkoop van marineschepen

Geschreven i.o.v RTL-Nieuws

Martin Broek
Journalistiek onderzoek
www.martinbroek.nl

Inhoud:

Financiële omvang exporten Arabische landen	3
Inleiding	4
Algerije	5
Bahrein	6
Egypte	8
Iran	10
Jemen	11
Jordanië	12
Koeweit	14
Libië	16
Marokko	17
Oman	18
Qatar	22
Saoedi-Arabië	27
Tunesië	29

Financiële omvang exporten Arabische landen

Land	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	Totaal
Algerije			0.82													0.82
Bahrein	0.23	0.23	1.54		0.05	0.86	0.27	0.24	8.67	1.02	0.04	0.22	1.9	0.03		15.3
Egypte	111.93	0.14		0.23	0.82	1.23	0.14			0.03	40.36	0.29	14.69	3.39	1.27	174.52
Iran																
Jemen								0.15	0.97					0.54	2.03	3.69
Jordanië						1.18			15.20	0.03			0.67	2.76	29.1	48.94
Koeweit	1.54	0.03	0.05			0.68		2.17				3.25				7.72
Libië																
Marokko	0.04	0.12	0.32		0.32	1	2.18	0.1	0.54	0.13	0.18	0.04			555	559.97
Oman	1.02			2.36		0.05	0.02	2.58				20.01	101.23	3.5	0.62	131.39
Qatar			2.95	1.59	0.27	0.41	0.95	1.58	1.09	0.32	0.53	0.05	0.15	0.54	0.21	10.43
S-Arabië	0.2				2.18				20.98	0.78		0.01	7.74	1.92	5.76	39.57
Tunesië											1.04	0.05	0.02		0.74	1.85
VAE			368.88	7.26	0.23	0.82	1.41	3.39	0.25	0.44	0.31	1.93	1.27	0.28	9.07	395.54

Tabel boven: exportcijfers zoals gegeven in de rapporten van het ministerie van Economische Zaken. Hierin zitten niet de tijdelijke vergunningen/retour-na-reparaties.

Grote leveranties > 5 miljoen euro:

Egypte	1995	gaat grotendeels om een levering van pantservoertuigen
Egypte	2005	Pantservoertuigen YPR
Egypte	2007	radarapparatuur
Jordanië	2003	vergunning voor levering mobiel geschut (door faillissement van RDM vervallen)
Jordanië	2009	grotendeels leveringen F-16 onderdelen
Marokko	2009	levering marineschepen Damen
Oman	2006	radar apparatuur Britse marineschepen
Oman	2007	radar apparatuur Britse marineschepen
Saoedi-Arabië	2003	levering patrouilleschepen Damen
VAE	1997	Kortenaer klasse fregatten (2 ^e hands)
VAE	2009	Raketlanceerinrichtingen

Inleiding

Begin 2011 komen overal in de Arabische wereld mensen de straat op voor meer invloed op de politiek, uit woede en frustratie over gebrek aan werk en het miskennen van religieuze stromingen en tegen repressieve regimes. Dit rapport is geschreven naar aanleiding hiervan. Het bevat een overzicht van wapenleveranties aan landen in de regio. Om preciezer te zijn van wapenexportvergunningen die de Nederlandse overheid hiervoor verstrekte. Dus voor die leveranties die zij goed achtte. Het bevat ook overzichten van doorvoerleveringen. Dat zijn leveringen die via Nederlandse lucht- of zeehavens zijn vervoerd naar hun eindbestemming. Alles bij elkaar is het een enorme hoeveelheid wapens.

Het is nog niet eens alles. Er zijn ook nog zogenaamde dual-use vergunningen. Dat zijn vergunningen voor technologie en stoffen met zowel een civiele als militaire toepassing. Het kan gaan om speciale camera's om paleizen te bewaken, om beeldversterkers om ook 's nachts vijanden waar te kunnen nemen of om chemicaliën die gebruikt kunnen worden voor gifgassen. (Al zal dat laatste sporadisch voorkomen.)

Er is nog een deel dat ontbreekt. Hier gaat het om de componenten die in Nederland worden gemaakt voor de F-16, de Apache gevechtshelikopter en de C-17 Globemaster. Dat zijn wapens waar in veel gevallen Nederlandse componenten zijn ingebouwd. Die componenten zitten verstopt in de lange lijst met militaire goederen die naar de VS lijken te worden geëxporteerd. Wij zien het niet en de Nederlandse overheid laat het aan Washington over wat er mee gebeurt.

Enige duiding is noodzakelijk. De tabellen zijn vereenvoudigd. Ze zijn gebaseerd op maandrapporten die worden gepubliceerd door het ministerie van Economische Zaken. Die maandrapporten hebben 15 kolommen. Voor het overzicht is dat aantal hier teruggebracht.

De Campagne tegen Wapenhandel neemt alleen definitieve, niet-verlengde, niet-vervangende of geen reparaties betreffende vergunningen in zijn jaarrapporten op. Dat is helder, maar daardoor mis je ook informatie. Het is van belang om op de hoogte te zijn van de laatst verstrekte vergunning en ook reparaties kan je zien als een extra leverantie. Dit betekent dat de bedragen die genoemd worden niet opgeteld mogen worden. Er zijn wel totaal bedragen per jaar en per land, die zijn te vinden op de vorige pagina.

Bij de tabellen:

Exportvergunningen

Datum: vergunning verstrekt

Omschrijving: spreekt voor zich. Doorgaans is ook status van een vergunning (verlenging of retour na reparatie, vervanging) vermeld.

Bestemming (Eind): de uiteindelijke klant van de militaire goederen.

Oorsprong: Waar is het wapen gemaakt. De exporten vinden allen plaats uit Nederland.

Doorvoer:

Datum: doorvoer datum

Omschrijving: spreekt voor zich. Doorgaans ook aantal.

Bestemming (Eind): de uiteindelijke klant van de militaire goederen.

Herkomst: Waar komen de goederen vandaan.

Via: Hoe en waar verlaten ze Nederland

Algerije

Wapenleveranties Algerije 2004-2009

Datum	goederen	eind bestemming	herkomst	waarde (€)
24-05-2005	Thermische handkijker met toebehoren (tijdelijk of retour-na-reparatie)	Algerije	Nederland	30.000
24-05-2005	Passieve observatiekijker met objectieven en toebehoren (tijdelijk of retour-na-reparatie)	Algerije	Nederland	8.000
18-02-2009	Nachtzichtvizieren en toebehoren daarvoor (tijdelijk of retour-na-reparatie)	Algerije	Nederland	30.000
26-03-2009	Containers t.b.v. Raptor II raketten (doorvoer)	Algerije	Zuid-Afrika	44.401
maart 2010	Verlenging: Nachtzichtvizieren en toebehoren (tijdelijk of retour-na-reparatie)	Algerije	Nederland	30.000
08-03-2010	Wapenvizieren en toebehoren daarvoor	Algerije	Nederland	30.000

Bron: maandrapportages Afgifte uitvoervergunningen, doorvoervergunningen en vergunningen financieel verkeer voor militaire goederen, Ministerie EZ.

Doorvoer naar Algerije

Datum	Product	Bestemming	Herkomst	Via
15-6-2006	16 Radiocommunicatiesystemen	Algerije	U.S.A.	Vliegtuig Schiphol
2007	128 delen van Kornet E raketwerpersystemen	Algerije	Rusland	Rotterdam
14-07-2009	Handgranaten/62 Rookhandgranaten/5062 Patronen kal. 37mm	VS	Algerije	Schip Rotterdam

Bahrein

In het geval van Bahrein is het zinnig iets verder terug te kijken. Het eiland in de Golf kreeg het grootste deel van zijn Nederlandse wapens al langer geleden. Toch zijn ze zo groot en geschikt voor inzet tijdens onlusten dat ze in dit rapport wel opgenomen worden

Nederlandse pantservoertuigen in Bahrein

Aantal	Type*	Soort	jaar	€ x 1000
2	M-578	Pantserrupsvoertuigen	1994	272
3	M-577	pantserrups/commandovoertuigen	1994	159
25**	YPR-765	Pantserrupsvoertuigen	1995	7.941
35***	M-113	Pantserrupsvoertuigen	1996	1.361

* Zie ook www.broekstukken.blogspot.com voor foto's van alle typen.

** Ook een Belgische levering van 45 stuks bekend. Gezien tijdens inzet tegen demonstraties 17/02/11

*** In totaal 205 stuks bij Bahreins leger. Gezien tijdens inzet tegen demonstraties 17/02/11
Opvallend is dat geen enkele parlementariër aan de bel trok bij de verkoop. Parlement werd wel geïnformeerd, maar misten de brief van twee kantjes van het Ministerie van Defensie.

Doorvoer naar Bahrein

Datum	Omschrijven	Herkomst	Bestemming	Via
09-06-05	20 Machinegeweren	België	Bahrein	Vliegtuig Maastricht
02-2006	2 Traangasgranaatwerpers + Munitie 56 mm	Frankrijk	Bahrein	Vliegtuig Schiphol
6-11-2006	15 Pistolen	België	Bahrein	Vliegtuig Maastricht
10-01-2007	2288 Rotorbladen van helicopters (ter reparatie, USAF	Koeweit	Bahrein	Vliegtuig Schiphol
23-01-2007	2 Vliegtuigmotoren	USA	Bahrein	Vliegtuig Schiphol
07-02-2007	4 Dieselmotor, vliegtuigmotor, 2 compressors (US-Navy)	Irak/Bahrein	Bahrein	Vliegtuig Schiphol
08-02-2007	3 Delen van vliegtuigmotor	Bahrein	USA	Vliegtuig Schiphol
13-02-2007	1 Motor voor militair vliegtuig	USA	Bahrein	Vliegtuig Schiphol
21-02-2007	200 Machinepistolen 5,7x28FN en onderdelen	België	Bahrein	Auto/Vliegtuig Maastricht
22-02-2007	1 Vliegtuigmotor (F14) en delen	USA	Bahrein	Vliegtuig Schiphol
14-03-2007	traangasgranaatwerpers(120) en 12200munitie	Frankrijk	Bahrein	Vliegtuig Schiphol

19-04-2007	12 Deel van Hawk raket en vliegtuig onderdelen	USA	Bahrein	Vliegtuig Schiphol
07-05-2007	3146 kg. Scheeps- en computeronderdelen	USA	Bahrein	Vliegtuig Schiphol
25-05-2007	1 Vliegtuig motor	USA	Bahrein	Vliegtuig Schiphol
28-05-2007	986 kg. Delen van militaire vliegtuigen	USA	Bahrein	Vliegtuig Schiphol
07-06-2007	1 Vliegtuigmotor	USA	Bahrein	Vliegtuig Schiphol
08-06-2007	1 Vliegtuigmotor	USA	Bahrein	Vliegtuig Schiphol
22-06-2007	2 Vliegtuigmotoren	USA	Bahrein	Vliegtuig Schiphol
12-07-2007	12000 Rookgranaten	USA	Bahrein	vliegtuig Schiphol
17-07-2007	1 Lanceersysteem voor geleide raketten (US-army	Qatar	Bahrein	vliegtuig Schiphol
13-09-2007	2 vliegtuigmotoren	USA	Bahrein	vliegtuig Schiphol
21-09-2007	1 vliegtuigmotor	USA	Bahrein	vliegtuig Schiphol
26-05-2008	10000 Rookgranaten	VS	Bahrein	Vliegtuig Schiphol
18-02-2008	5000 Rookgranaten	VS	Bahrein	Vliegtuig Schiphol
02-07-2008	2 Helikoptermotoren	VS	Bahrein	Vliegtuig Schiphol
15-08-2008	15 Vliegtuigmotor onderdelen	VS	Bahrein	Vliegtuig Schiphol
11-09-2008	1 Vliegtuigmotor	VS	Bahrein	Vliegtuig Schiphol
12-09-2008	4 Vliegtuigmotoren	VS	Bahrein	Vliegtuig Schiphol
04-12-2008	1 Vliegtuigmotor	VS	Bahrein	Vliegtuig Schiphol
20-02-2009	4 Skyguard Radar Units	Zwitserland	Bahrein	Schip Rotterdam
11-03-2009	2 Vliegtuigmotoren (militair)	Japan	Bahrein	Vliegtuig Schiphol
31-03-2009	1 Vliegtuigmotor (militair) - zending amerikaanse leger	Afghanistan	Bahrein	Vliegtuig Schiphol
25-05-2009	1 Propeller - zending amerikaanse leger	Irak	Bahrein	Vliegtuig Schiphol
01-06-2009	1 Vliegtuigmotor	VS	Bahrein	Vliegtuig Schiphol
04-06-2009	2000000 Patronen kal. 5,56 mm	België	Bahrein	Schip Rotterdam
09-12-2009	1 Vliegtuig- motor	Japan	Bahrein	Vliegtuig Schiphol

15-01-2010	1 Mobiele radar op truck met toebehoren	Italië	Bahrein	Vliegtuig Schiphol
18-05-2010	190 Machinegeweren kal. 7,62 mm, 5,56 mm en .50 en 15 trainingswapens	België	Bahrein	Truck/Vliegtuig Schiphol

Landen als Bahrein, Koeweit en Qatar spelen ook een rol in de militaire activiteiten van de VS in Irak. Na 2006 is een deel van de doorvoermeldingen daar op gericht. Soms is dat vermeldt maar niet altijd. Er is een onderscheid te maken tussen VS en Golfstaten en anderzijds overige leveringen die voor de bestemmingslanden lijken te zijn.

Nederlandse wapenexportvergunningen voor Bahrein 2004-2009

Datum	Omschrijving	Eindbestemming	Oorsprong	Bedrag
23-1-2004	Delen van radarvuurleidingsysteem	Bahrein	Onbekend	16.085
10-2-2004	Deel van radarsysteem	Bahrein	Nederland	2.550
2-9-2004	DA converter voor een radarsysteem	Bahrein	Nederland	4.165
3-9-2004	Voeding voor een radarsysteem	Bahrein	Nederland	6.000
2-12-2004	Militaire vrachtwagens	Bahrein	Duitsland	1.000.000
19-09-2005	Delen van mobiele rondzoekradar	Bahrein	Niet bepaald	42.547
26-09-2005	Delen van mobiele rondzoekradar	Bahrein	Nederland	42.547
12-04-2005	Deel van mobiele rondzoekradar	Bahrein	Nederland	4.785
27-01-2006	Delen van communicatiesystemen	Bahrein	Niet bepaald	223.756
22-06-2006	Onderdelen voor rondzoekradarsystemen (Tijdelijk of retour na reparatie)	Bahrein	Diverse landen	60.000
27-07-2006	Delen van rondzoekradarsystemen (Tijdelijk of retour na reparatie)	Bahrein	Nederland	20.592
05-07-2007	Militaire vrachtwagens	Bahrein	Duitsland	1.900.000
24-07-2007	Onderdeel van mobiel radarsysteem	Bahrein	Nederland	5.000
30-09-2008	TV camera voor nachtzichtsysteem marine	Bahrein	Nederland	28.700
07-04-2009	Onderdeel van mobiele rondzoekradar	Bahrein	Nederland	12.000
april 2010	Verlenging: Onderdeel van mobiele rondzoekradar (Tijdelijk of retour na reparatie)	Bahrein	Nederland	12.000

Egypte

Een overheidsevaluatie over het wapenexportbeleid (IOB-evaluatie: **Beleidsdoorlichting van het Nederlandse exportcontrole- en wapenexportbeleid**, oktober 2009) stelt dat Egypte “*het meest uitgesproken voorbeeld*” is van een land waar het wapenexportbeleid op gespannen voet staat “*met de ambities van het mensenrechtenbeleid.*” (<http://bit.ly/eZOEtU>)

Ook in het geval van Egypte is het goed verder terug te kijken. De leveringen van pantservoertuigen aan Egypte in de jaren negentig behoren nog steeds tot de meest omvangrijke uit de geschiedenis van de Nederlandse wapenhandel. Het ging 599 YPR-765 pantserrupsvoertuigen en 12 M-577 pantserrups/commandovoertuigen. Beide leveringen vonden in 1994 plaats. (Nederlandse wapenhandel in de jaren negentig). Ruim tien jaar later zou nog een grote hoeveelheid van 431 YPR's volgen.

Tabel:2 Wapenexportvergunningen Egypte 2004-2009

Datum	goederen	eind- bestemming	herkomst	waarde (€)
1-3-2004	Passieve richtkijkers	Egypte	Nederland	26.000
7-7-2004	Warmtebeeldcamera en toebehoren (Tijdelijk of retour na reparatie)	Egypte	Nederland	165.000
23-9-2004	Thermische camera en gestabiliseerd platform (Tijdelijk of retour na reparatie)	Egypte	Nederland	165.000
28-9-2004	Onderdelen voor radarsystemen (Tijdelijk of retour na reparatie)	Egypte	Onbekend	28.610
24-06-2005	Pantservoertuigen, inclusief trainingsmateriaal	Egypte	Onbekend	36.000.000
24-06-2005	Geleide anti-tankwapens voor op pantservoertuigen	Egypte	Onbekend	4.000.000
06-10-2006	Thermische camera (Tijdelijk of retour na reparatie)	Egypte	Nederland	165.000
10-10-2006	Delen en toebehoren van radarvuurleidingsystemen	Egypte	Nederland	295.000
24-10-2006	Geleide projectielen	Egypte	Onbekend	4.000.000
18-12-2006	Geleide projectielen	Egypte	Onbekend	4.000.000
26-10-'07	toerusting t.b.v. C3-consoles	Egypte	Nederland	14.644.151
18-12-2009	Delen van YPR- en M113 APC pantservoertuigen	Egypte	Onbekend	1.202.476
februari-	Technologie t.b.v. productie	Egypte	Nederland	250.000

2009	van nachtzichtvizieren			
februari-2009	Technologie en services m.b.t. radarvuurleidingsystemen	Egypte	Nederland	2.547.550
19-02-2009	Optische passieve richtkijker en toebehoren daarvoor (tijdelijk of retour na reparatie)	Egypte	Nederland	20.000
23-03-2009	Delen en software voor radarvuurleidingsysteem (tijdelijk of retour na reparatie)	Egypte	Nederland	274.000
19-10-2009	Delen van radarvuurleidingssystemen (tijdelijk of retour na reparatie)	Egypte	Nederland	114.000
27-10-2009	Delen en software voor C3-consoles	Egypte	Nederland	4.010.932
nov-2009	Onderdelen en toebehoren van radarvuurleidingssystemen	Egypte	Nederland	295.000
13-02-2008	Technologie voor productie van nachtzichtvizieren	Egypte		50.000
31-07-2008	Delen van radarvuurleidingsysteem	Egypte	Onbekend	69.150
oktober 2008	Delen voor C3-consoles	Egypte	Nederland	14.644.151
november-2008	Warmtebeeldcamera's	Egypte	Nederland	720.000
25-11-2008	Delen van radarvuurleidingssystemen (verlengde vergunning)	Egypte	Nederland	295.000
17-02-2010	Technologie t.b.v. de productie van nachtzichtvizieren	Egypte	Nederland	4 9 9 0 0
25-03-2010	Radarvuurleidingssystemen, koelsystemen en toebehoren	Egypte	Nederland	6 6 8 4 1 0 0
15-04-2010	Delen en software voor C3-consoles	Egypte	Nederland	5 0 1 8 1 3 3
19-04-2010	Technologie voor radarvuurleidingssystemen	Egypte	Nederland	2 5 3 6 4 5 0

Bron: maandrapportages Afgifte uitvoervergunningen, doorvoervergunningen en vergunningen financieel verkeer voor militaire goederen, Ministerie EZ.

Doorvoer naar Egypte

Datum	Product	Bestemming	Herkomst	Via
18-02-05	77 Pantservoertuigen	Egypte	Luxemburg	Schip Rotterdam
14-3-2006	Ontst./ladingen, 26 raketkopp., 20 dln v antitankwapens	Egypte	Zuid-Afrika	Schip/auto Rotterdam
29-11-2007	4.800.000 patronen 9x19mm	Egypte	Tsjechië	schip Rotterdam
22-10-2008	25 Patronen kal. 105mm	Egypte	België	Truck/Vliegtuig Amsterdam
27-10-2008	10 Projectielen kal. 115mm	Egypte	België	Vliegtuig Schiphol
30-12-2008	1 Vliegtuigmotor	Egypte	Canada	Vliegtuig Schiphol
03-12-2009	2 Turbine en gearbox voor militair vliegtuig	Egypte	Canada	Vliegtuig Schiphol

Iran

Met betrekking tot Iran bestaat een krachtig wapenexportbeleid. Als Nederland geen stokje voor de leveringen steekt dan is het vaak de Amerikaanse overheid. Recentelijk spelen twee zaken van doorvoer naar Iran die voor de Amerikaanse rechter zijn gekomen:

- Kraaipool, zie: <http://www.quotenet.nl/biz/nederlandse-zakenman-bekent-schuld-voor-smokkel-naar-iran.php>
- De Engelse zakenman Christopher Tappin kan voor 35 jaar de bak in draaien. Hij exporteerde tussen 2005 en 2007 batterijen naar Iran.

In 2007 worden twee leveringen geannuleerd (High Solid Primer (infrarood absorberende Verf) en voor 1249 kg. RDX explosieven uit Singapore).

In 2008 wordt twee maal een vergunningplicht opgelegd voor verf naar Iran.

In 2009 worden leveringen van camouflagerverf en civiele vliegtuigonderdelen geweigerd.

Doorvoer naar Iran

Datum	Product	Bestemming	Herkomst	Via
20-06-2007	Geannuleerd: 682 kg. High Solid Primer	Iran	USA	Vliegtuig Schiphol
28-11-2007	Geannuleerd: 1249 kg. explosieven RDX	Iran	Singapore	vliegtuig Schiphol
29-11-2007	?: 1 Zending electr. componenten	Iran	Canada	vliegtuig Schiphol
13-03-2008	Geannuleerd: 707 kg Verf	Iran	VS	Vliegtuig Schiphol
30-06-2009	Geannuleerd: 3 Rotax motoren t.b.v. UAV's	Iran	Oostenrijk	Vliegtuig Schiphol

Jemen

Uit feitelijke vragen (Tweede Kamer, vergaderjaar 2009–2010, 22 054, nr. 157) op het Wapenexportbeleid 2009 komt de volgende vraag en antwoord met een wonderlijke kronkel:

Vraag 10 en 15

Waarom werd op 23 januari 2009, vergunningnummer 28315791, een uitvoer van delen van militaire trucks ter waarde van anderhalf miljoen euro aan Jemen goedgekeurd terwijl van Jemen bekend is dat het sinds de burgeroorlog nog steeds in spanning verkeert en het niet zo nauw neemt met de mensenrechten, wat door Nederland werd veroordeeld? Betreffen de verstrekte vergunningen voor Jemen ter waarde van ruim twee miljoen euro nieuwe of tweedehands goederen? Beoordeelt de regering de vergunningen voor Jemen voor de export van dergelijke onderdelen thans nog net zo als ten tijde van de vergunning verstrekking? Hoe beoordeelt u de Jemenitische «Operatie Verschroeiide Aarde», zoals regeringstroepen die de afgelopen maanden tegen delen van de bevolking hebben gevoerd? Hoe beoordeelt u de rol die Saoedi-Arabië daarin heeft gespeeld? Hoe groot acht de regering de kans dat deze, alsook reeds in 2008 geleverde, militaire goederen in de recente gevechten een rol hebben gespeeld?

Antwoord

Toetsing aan de criteria van het EU Gemeenschappelijk Standpunt, inclusief het mensenrechtencriterium, vindt plaats met inachtneming van de aard van het betreffende goed, de eindgebruiker en het eindgebruik. In het specifieke geval van de aanvraag met vergunningnummer 28315791 ging het om delen van militaire voertuigen voor de landmacht en kon geconcludeerd worden dat er geen direct verband bestond tussen de in Jemen geconstateerde mensenrechtenschendingen en de aard van de goederen. Derhalve was toetsing aan dit criterium positief. Bij aanvragen voor Jemen wordt altijd aandacht gegeven aan de vraag of de transactie een effect zal hebben op de interne situatie en/of op stabiliteit in de regio. Bij de in deze vraag genoemde vergunningen was dit niet het geval, onder andere omdat het ging om uitvoer van nieuwe onderdelen voor oude militaire voertuigen die zich al in Jemen bevonden. Er was derhalve geen sprake van uitbreiding van de defensiecapaciteit van het land. Omdat iedere aanvraag op zichzelf wordt beoordeeld zou een nieuwe aanvraag opnieuw, op basis van de thans geldende situatie, aan de criteria van het EU Gemeenschappelijk Standpunt getoetst worden. Het spreekt voor zich dat de verslechterde veiligheidssituatie in Jemen hierin een rol zou spelen.

Met betrekking tot Operatie Verschroeiide Aarde maakt de Nederlandse regering zich grote zorgen, met name over humanitaire toegang tot de getroffen gebieden, de vele slachtoffers (volgens bevestigde berichten zijn er veel slachtoffers gevallen in de recent opgelaaide strijd tussen de Jemenitische regering en de Houthi rebellen in de provincie Sa'ada in het noorden van Jemen, en zijn inmiddels meer dan 170 000 mensen op de vlucht geslagen) en de hoge kosten die de oorlog tot nu toe met zich heeft meegebracht. De Nederlandse regering is, samen de EU, van mening dat de oplossing niet militair kan zijn. Uiteindelijk is een politieke oplossing noodzakelijk. Deze boodschap is ook overgebracht tijdens het bezoek op 2 december jl. aan Nederland van de Jemenitische Onderminister van Buitenlandse Zaken Al-Dhabbi. Het Saoedisch optreden in het grensgebied met Jemen is gericht op het tegengaan van infiltraties en Saoedi-Arabië heeft herhaaldelijk aangegeven niet betrokken te willen raken bij interne Jemenitische conflicten. Desondanks gebeurde dit bij het conflict in het noorden van Jemen. Het Saoedische leger intervoeneerde daar naar aanleiding van de dood van twee Saoedische burgers en een grenswacht. Deze waren volgens Saoedi-Arabië gedood door Jemenitische rebellen, die zich op Saoedisch grondgebied hadden begeven. De interventie van het Saoedische leger

was, naar eigen zeggen, gericht op het verdrijven van de rebellen. Er zijn geen aanwijzingen dat de door Nederland geleverde militaire goederen een rol hebben gespeeld in de recente gevechten.

Wapenexportvergunningen Jemen 2004-2009

Datum	Goederen	eind bestemming	herkomst	waarde (€)
07-02-2008	Delen van militaire voertuigen, types M813 en M816	Jemen	VS	76.559
07-04-2008	Delen van militaire voertuigen, types M813 en M816 D N V 2	Jemen	VS	537.255
23-01-2009	Delen van militaire trucks	Jemen	VS	1.511.197
12-02-2009	Delen en motoren van militaire voertuigen	Jemen	VS	521.824
2010	Verlengd: Delen en motoren voor militaire vrachtwagens	Jemen	VS	521824

Bron: maandrapportages Afgifte uitvoervergunningen, doorvoervergunningen en vergunningen financieel verkeer voor militaire goederen, Ministerie EZ.

Jordanië

Wapenexportvergunningen Jordanië 2004-2009

Datum	Goederen	eind bestemming	herkomst	waarde (€)
08-03-2004	Grond onderzoek radar met toebehoren (tijdelijk of retour-na-reparatie)	Jordanië	Nederland	250.000
20-09-2004	Thermische handkijker (tijdelijk of retour-na-reparatie)	Jordanië	Nederland	29.000
29-10-2004	Delen voor M113 pantservoertuigen	Jordanië	Onbekend	34.500
24-09-2007	Nachtzichtkijker en toebehoren daarvoor (tijdelijk of retour-na-reparatie) [Ze zijn bedoeld voor het Special Operations Command] Leuke jongens: http://bit.ly/hpXAUe	Jordanië	Nederland	8.000
17-04-2008	Nachtzichtkijkers en toebehoren	Jordanië	Nederland	2.725.000
01-08-2008	Midlife Update Kits voor F-16 gevechtsvliegtuigen	Jordanië	Nederland	42.455
september 2008	Nachtzichtkijker en toebehoren (tijdelijk of retour-na-reparatie)	Jordanië	Nederland	8.000
28-11-2008	Propellersystemen en delen voor transportvliegtuigen	Jordanië	VS	1.556.542
14-01-2009	Parachutesystemen voor het afwerpen van vracht (tijdelijk of retour-na-reparatie)	Jordanië	Nederland	500.000
24-04-2009	Software nachtzichtapparatuur voor F-16 vliegtuigen (tijdelijk of retour-na-reparatie)	Jordanië	Nederland	900.000
17-07-2009	F-16 gevechtsvliegtuigen	Jordanië	Nederland	20.500.000
04-08-2009	F-16 gevechtsvliegtuigen	Jordanië	Nederland	1.300.000
08-09-2009	Onderdelen van F-16 gevechtsvliegtuigen	Jordanië	Nederland	30.064
12-10-2009	Apparatuur voor tegenmaatregelen	Jordanië	Nederland	8.600.000
18-06-2010	Apparatuur voor tegenmaatregelen t.b.v. F-16's	Jordanië	VS	4.980.733
28-06-2010	Pantservoertuigen, M109 houwitsers en 25mm munitie	Jordanië	VS	28.368.000

Bron: maandrapportages Afgifte uitvoervergunningen, doorvoervergunningen en vergunningen financieel verkeer voor militaire goederen, Ministerie EZ.

Zie ook:

'Kamerbrief verkoop van land machtmaterieel aan Jordanië', Ministerie van Defensie, 16 juni 2010; 'De verkoop van landmachtmaterieel aan Jordanië', Ministerie van Defensie, 26 augustus 2010;

Ministerie van Buitenlandse Zaken, 'Beleidsdoorlichting van het Nederlandse exportcontrole- en wapenexportbeleid', IOB Evaluaties nr. 325, oktober 2009, p.106; en 'Verkoop F16 MLU vliegtuigen aan Jordanië', Ministerie van Defensie, 15 mei 2007

Doorvoer naar Jordanië Pistoolmitrailleurs en munitie

Hoeveelheid	Product	Bestemming	Herkomst	Via
04-02-05	240.000 Kogelpatronen in diverse kalibers	Jordanië	Tsjechië	Auto/Vliegtuig Maastricht
29-03-05	430.010 Hagel-/kogelpatronen	Jordanië	Tsjechië	Auto/Vliegtuig Maastricht
30-05-05	455.000 Hagel-/kogelpatronen	Jordanië	Tsjechië	Auto/Vliegtuig Maastricht
25-07-05	455.000 Patronen	Jordanië	Tsjechië	Vrachtauto/Vliegtuig Maastricht-AP
02-09-05	7.004 Munitie	Jordanië	VS	Vliegtuig Schiphol
06-09-05	680.000 Munitie	Jordanië	Tsjechië	Vliegtuig Schiphol
01-12-05	295.000 Munitie	Jordanië	Tsjechië	Auto/Vliegtuig Maastricht
15-02-06	400000 Patronen kal. 5,56m	Jordanië	België	Vliegtuig Maastricht
6-3-2006	100000 Patronen 5.56mm	Jordanië	België	Vliegtuig Maastricht
6-3-2006	100 Pistoolmitrailleurs en toebehoren	Jordanië	België	Auto/vliegtuig Maastricht
4-7-2006	268 Machinegeweren, 550.000 patronen	Jordanië	België	Vliegtuig Maastricht
7-7-2006	100 Munitie kal. 30mm	Jordanië	Spanje J	Vliegtuig Maastricht
10-7-2006	30 Granaten	Jordanië	Frankrijk	Auto/Vliegtuig Maastricht
10-7-2006	55 Granaten, Patronen	Jordanië	Frankrijk	Auto/Vliegtuig Maastricht
19-01-2007	200.000Hagel- en Kogelpatronen	Jordanië	Tsjechië	Maastricht vliegtuig
07-03-2007	200.000Patronen 7,65/9mm/6,35	Jordanië	Tsjechië	Maastricht vliegtuig
21-03-2007	215.000Patronen 9mm/7,65/7,62x25/6,35/.38Sp.	Jordanië	Tsjechië	Maastricht Auto/vliegtuig
23-04-2007	200.000Patronen 9mm Luger/7,65/7,62x25	Jordanië	Tsjechië	Maastricht Vliegtuig
21-05-2007	15.516Traangas-, Geluid-, Licht-, Rookgranaten, rubber kogels	Jordanië	Brazilië	Maastricht vliegtuig
31-05-2007	432 Pistoolmitrailleurs en delen en toebehoren	Jordanië	België	Schiphol Auto/vliegtuig
01-06-2007	1.685.600Patronen 5,56	Jordanië	België	Maastricht vliegtuig

De Belgisch-Jordaanse doorvoer is opmerkelijk vanwege een affaire waarbij in 1998 de Jordaanse special forces 100 P-90 pistoolmitrailleurs bestelde bij de Belgische fabrikant FN Herstal. Direct na levering werden de aanvalswapens echter doorverkocht aan een Zwitserse firma, die ze van volnaar semiautomatische wapens liet ombouwen door het Nederlandse wapenbedrijf J.F.Y., dat ongeveer

twintig stuks als betaling mocht houden. Vier daarvan zijn aangetroffen bij de opzienbarende wapenvondst aan de Nachtwachtlaan in Amsterdam in september 1999; ook werden wapens uit die zending gebruikt bij gewapende overvallen in Frankrijk en België. Hoewel de zaak tot een schandaal in België leidde, heeft het land klaarblijkelijk het vertrouwen in de Jordanië-route niet geheel verloren. In 2006 verscheepte Maastricht al 386 Belgische (pistool)mitrailleurs en ruim een miljoen stuks bijbehorende 5.56mm munitie naar Jordanië; in 2007 vertrekken nog eens 432 mitrailleurs en een vracht van 1,7 miljoen patronen die kant uit.

Bronnen: Marian Husken en Jos Slats, "Wapens van US Army en Jordanië in Amsterdam", Vrij Nederland, 22 januari 2000; en "Analyse Nederlandse wapenexportvergunningen 2006", Campagne tegen Wapenhandel p.22 23

Koeweit

Doorvoer naar Koeweit* Flink veel munitie				
Datum	Product	Bestemming	Herkomst	Via
6-3-2006	13000 Patronen 25mm	Zwitserland	Koeweit	Auto/schip Rotterdam
20-3-2006	2 Machinegeweren inclusief toebehoren	België	Koeweit	Vliegtuig Maastricht
20-4-2006	1mach.gew,1pist.mitr,1pist,1gran.werp,3 255Munitie	België	Koeweit	Auto/Vliegtuig Maastricht
26-02-2007	1 Gerepareerde radar transmitter	USA	Koeweit	Vliegtuig Schiphol
23-04-2007	4402 kg. Militaire uitrustingsstukken (GPS)	USA	Koeweit	Vliegtuig Schiphol
23-08-2008	10750 kg Delen voor militaire voertuigen	VS	Koeweit	Vliegtuig Schiphol
13-09-2008	6870 kg Delen van militaire voertuigen	VS	Koeweit	Vliegtuig Schiphol
26-09-2008	3 Delen van militaire voertuigen	VS	Koeweit	Vliegtuig Schiphol
19-01-2009	7000 kg Explosieven Blasting UN0084	Tsjechië	Koeweit	Auto/Schip Rotterdam
18-02-2009	24 kogelgeweren kal. <.50 en 2080 onderdelen	België	Koeweit	Vliegtuig Schiphol
16-06-2009	3100000 Patronen kal. 4,6x30	Italië	Koeweit	Schip Rotterdam
13-07-2009	117 Machinegeweren 73 kal. .50 en 44 kal. 7,62mm	België	Koeweit	Vliegtuig Schiphol
30-03-2010	13000 Patronen kal. 25 mm UN 0328 1.2C	België	Koeweit	Schip Eemshaven
16-04-2010	580000 Patronen kaliber 7,62 en .308	België	Koeweit	Truck/Schip Rotterdam
29-04-2010	475000 Patronen kal. <.50	Italië	Koeweit	Schip Rotterdam
11-06-2010	22000 Patronen kal. 25 mm	België	Koeweit	Truck/schip Rotterdam
* Zie opmerking bij Bahrein over VS doorvoerleveringen				

Nederlandse wapenexportvergunningen voor Koeweit 2004-2009

Datum	Omschrijving	Eind- bestemming	Oorsprong	Bedrag
29-10-2009	Onderdelen voor communicatiesystemen (tijdelijk of retour-na-reparatie)	Koeweit	Nederland	19.305
februari-2008	Thermische camera (tijdelijk of retour-na-reparatie)	Koeweit	Nederland	165.000
20-10-2008	Delen van communicatiesystemen (tijdelijk of retour-na-reparatie)	Koeweit	Nederland	26.400
maart-2007	Communicatie systemen en delen daarvan	Koeweit	Nederland	3.072.617
maart-2007	Delen van communicatiesystemen	Koeweit	Nederland	174.890
16-02-2007	Verlengd: Thermische camera (tijdelijk of retour-na-reparatie)	Koeweit	Nederland	165.000
22-03-2006	Communicatiesystemen en delen daarvan	Koeweit	Nederland	3.072.617
30-03-2006	Delen van communicatiesystemen	Koeweit	Nederland	174.890
28-1-2004	Thermische camera en toebehoren daarvoor (tijdelijk of retour-na-reparatie)	Koeweit	Nederland	90.000
25-2-2005	Thermische handkijker (tijdelijk of retour-na-reparatie)	Koeweit	Nederland	30.000
25-2-2005	Thermische camera (tijdelijk of retour-na-reparatie)	Koeweit	Nederland	165.000

Libië

De leveringen zoals Nederlandse als doorvoer zendingen via Nederland betreffen vooral transporthelikopters. Het gaat om de CH-47, de Chinook, met de propellor voor en achter en ideaal om troepen te vervoeren van Benghazi naar Tripoli.

Wapenexportvergunningen Libië 2004-2009

Datum	Goederen	eind bestemming	herkomst	waarde (€)
04-08-2008	Toebehoren voor militaire transporthelikopters (Tijdelijk of retour-na-reparatie)	Libië	VS	455.000
19-08-2008	Nachtzichtkijkers incl. accessoires en documentatie (Tijdelijk of retour-na-reparatie)	Libië	Nederland	16.000
aug-2009	Verlenging: Toebehoren voor militaire transporthelikopters (Tijdelijk of retour-na-reparatie)	Libië	VS	455.000
aug-2009	Verlenging: Nachtzichtkijkers incl. accessoires en documentatie (Tijdelijk of retour-na-reparatie)	Libië	Nederland	16.000

Bron: maandrapportages Afgifte uitvoervergunningen, doorvoervergunningen en vergunningen financieel verkeer voor militaire

Doorvoer naar Libië

Hoeveelheid	Product	Bestemming	Herkomst	Via
01-09-2008	kg CH47 helikopter onderdelen	Libië	Italië	Vliegtuig Schiphol
14-01-2009	209 kg CH47 helikopter onderdelen	Libië	Italië	Vliegtuig Schiphol
14-01-2009	769 kg CH47 helikopter onderdelen	Libië	Italië	Vliegtuig Schiphol
20-02-2009	142 kg Delen van Chinook helicopters	Libië	Italië	Vliegtuig Schiphol

In 2008 koopt **Libië** een als dual-use aangemerkte rondzoekradar, de eerste militaire order uit dat land in decennia. Het gaat om een draagbare rondzoekradar voor surveillance en beveiligingsdoeleinden (militair) Libië ter waarde van ruim een miljoen euro.

Marokko

Wapenexportvergunningen Marokko 2004-2009

Datum	Goederen	Eind bestemming	herkomst	waarde (€)
23012004	Delen van radarsystemen	Marokko	Nederland	821.070
18-03-2004	Delen van radarsystemen (Tijdelijk of retour-na-reparatie)	Marokko	Nederland	1.234.970
25-03-2004	Passieve handkijker met toebehoren (Tijdelijk of retour-na-reparatie)	Marokko	Nederland	8.000
25-03-2004	Passieve richtkijkers met toebehoren	Marokko	Nederland	18.000
25-03-2004	Thermische handkijker met toebehoren (Tijdelijk of retour-na-reparatie)	Marokko	Nederland	30.000
19-05-2004	Delen van radarsystemen	Marokko	Nederland	134.080
04-4-2005	Delen voor radarvuurleidingsystemen	Marokko	Nederland	78.800
23-01-2007	Motordelen voor C130 transportvliegtuigen (Tijdelijk of retour-na-reparatie)	Kameroen via Marokko	Nederland	338.519
23-09-2009	Multi Missie Fregatten	Marokko	Nederland	555.000.000
12-10-2009	Data interface unit en documentatie daarvoor	Marokko	Nederland	10.000

Bron: Afgifte uitvoervergunningen, doorvoervergunningen en vergunningen financieel verkeer voor militaire goederen, Ministerie EZ.

Er is geen sprake van doorvoermeldingen of vergunningen. Wel is sprake van dual-use camera's voor surveillance en beveiligingsdoeleinden (landsgrenzen). De dual use vergunning wordt in november 2008 verstrekt en gaat om een bedrag van 3.100.020 euro.

Oman

Bij Oman gaat het voor een groot deel om marine gerelateerde leveringen. Vooral voor de NH-90 (de wat vertraagde NAVO-helikopter voor de jaren negentig). Stork is voor Nederland partner in het Duits-Frans-Italiaans-Nederlands-Portugese consortium. Daarnaast zijn er forse order voor radartechnologie voor marineschepen.

Verleende exportvergunningen Oman 2007-2009

juni-2007	Verlengd: Delen van transporthelikopters	Oman	Nederland	10.000.000
juni-2007	Verlengd: Delen van radarvuurleidingsystemen (Tijdelijk of retour na reparatie) Vervangen	Oman	Nederland	528.816
06-07-2007	Delen t.b.v. radar- en C3-systemen (Tijdelijk of retour na reparatie)	Oman	Diverse landen	100.000
06-07-2007	Delen t.b.v. radar- en C3-systemen (Tijdelijk of retour na reparatie)	Oman	Diverse landen	1.800.000
06-07-2007	Delen t.b.v. radar- en C3-systemen	Oman	Diverse landen	800.000
4-10-2007	Onderdelen voor radarvuurleidingsystemen (Tijdelijk of retour na reparatie)	Oman	Nederland	511.323
13-11-2007	Vervangen Delen voor Signaal Modular Combat Systems	Oman	Nederland	298.217
30-08-2007	Delen van NH90 transporthelikopters	Oman	Nederland	8.907.653
01-06-2007	Brandstofpomp voor een M60 tank	Oman	VS	995
14-03-2007	Delen en programmatuur van radar- en C3-systemen	Oman	Nederland	13.500.000
05-09-2007	Delen van radarsystemen	Oman	Nederland	5.680
27-12-2007	C3-consoles en toebehoren	Oman	Nederland	86.919.664
01-02-2008	Onderdelen voor radar- en C3-systemen	Oman	Duitsland	250
25-02-2008	Onderdelen voor radar- en C3-systemen	Oman	Onbekend	412
11-06-2008	Deel van radar- en C3-systeem	Oman	Nederland	2.185
15-08-2008	Communicatiesysteem met bijbehorende headsets (Tijdelijk of retour na reparatie)	Oman	Nederland	19.105
20-08-2008	Delen voor radarvuurleidingsystemen	Oman	Nederland	737
29-09-2008	Delen voor radar- en C3-systemen	Oman	Onbekend	33.684
30-09-2008	Vervangen: Delen van NH90 transporthelikopters	Oman	Nederland	5.000.000
27-12-2008	Verlengd: C3 consoles en delen	Oman	Nederland	86.919.664
14-05-2008	Delen voor radarsystemen (Tijdelijk of retour na reparatie)	Oman	Onbekend	100.000
12-06-2008	Vervangen: Delen van radar- en C3-	Oman	Onbekend	397.062

	systemen (Tijdelijk of retour na reparatie)			
juli 2008	Verlengd: Delen van radar- en C3-systemen (Tijdelijk of retour na reparatie)	Oman	Diverse landen	100.000
juli 2008	Verlengd: Delen van radar- en C3-systemen (Tijdelijk of retour na reparatie)	Oman	Diverse landen	1.800.000
juli 2008	Delen van radar- en C3-systemen	Oman	Diverse landen	800.000
01-08-2008	Delen van NH90 helikopters	Oman	Nederland	10.000.000
01-08-2008	Delen van NH90 helikopters	Oman	Nederland	3.468.000
oktober 2008	Verlengd: Delen voor radarvuurleidingsystemen (Tijdelijk of retour na reparatie)	Oman	Nederland	511.323
13-11-2008	Vervangen: Delen van radarsystemen voor de marine	Oman	Nederland	298.217
15-01-2009	Delen van radarvuurleidingsystemen (Tijdelijk of retour na reparatie)	Oman	Nederland	6.000.000
11-08-2009	Vervangen: Delen van NH90 helikopters	Oman	Nederland	2.500.000
03-09-2009	Vervangen: Delen van radar-en C3-systemen (Tijdelijk of retour na reparatie)	Oman	Onbekend	1.590.000
03-09-2009	Vervangen: Delen van radar-en C3-systemen	Oman	Onbekend	667.346
juni-2009	Vervangen, Verlengd: Delen van radar-en C3-systemen (Tijdelijk of retour na reparatie)	Oman	Onbekend	397.062
19-11-2009	Vervangen: Delen voor Signaal Modular Combat Systemen)SMCS'	Oman	Nederland	198.516
15-01-2009	Delen van radarvuurleidingsystemen	Oman	Onbekend	120.000
14-01-2009	Gereedschap/delen voor reparatie radarvuurleidingsystemen (Tijdelijk of retour na reparatie)	Oman	Nederland	100.000
mei-2009	Verlengd: Onderdelen t.b.v. rondzoekradarsystemen (Tijdelijk of retour na reparatie)	Oman	Onbekend	100.000
03-09-2009	Vervangen Delen van radar-en C3-systemen (Tijdelijk of retour na reparatie)	Oman	Onbekend	100.000
07-10-2009	Vervangen: Delen voor radarvuurleidingssystemen (Tijdelijk of retour na reparatie)	Oman	Nederland	23.093
14-01-2009	Delen van vuurleidingsystemen	Oman	Diverse landen	200.305
04-03-2009	Headsets t.b.v. civiele communicatiesystemen	Oman	VK	56.166

27-03-2009	Delen t.b.v. militaire communicatiesystemen	Oman	Nederland	46.527
23-02-2009	Delen van radarvuurleidingsystemen	Oman	Nederland	23.972
24-06-2009	Headsets voor communicatiesystemen	Oman	VK	81.000
23-03-2009	Delen van radar- en C3 systemen	Oman	Nederland	5.100
04-02-2009	Delen rondzoekradarsystemen	Oman	Nederland	4.832
28-09-2009	TV-Camera's	Oman	Nederland	86.940
25-02-2010	Delen van radar- en C3 systemen	Oman	Nederland	32.725
26-03-2010	Delen van NH90 helikopters	Oman	Nederland	4.000.000
06-05-2010	Delen voor radar- en C3 consoles	Oman	Zweden	2.638
21-05-2010	Delen en testapparatuur voor rondzoekradarsystemen (Tijdelijk of retour na reparatie)	Oman	Divers	98.000
31-05-2010	Delen van communicatiesystemen	Oman	Nederland	99.000
01-06-2010	Delen van helikopters (Tijdelijk of retour na reparatie)	Oman	VK	7.958
15-06-2010	Deel van een militaire transporthelikopter (Tijdelijk of retour na reparatie)	Oman	VK	4.082
15-06-2010	Delen van transporthelikopters (Tijdelijk of retour na reparatie)	Oman	VK	8.994
15-06-2010	Delen van transporthelikopters (Tijdelijk of retour na reparatie)	Oman	VK	1.570

Doorvoer naar Oman

Hoeveelheid	Product	Bestemming	Herkomst	Via
7-3-2006	Kogelgeweren (F2000), 6800 Munitie	Oman	België	Auto/vliegtuig Maastricht
22-8-2006	10 Machinegeweren + onderdelen kal. 7,62	Oman	België	Auto/Vliegtuig Maastricht
4-10-2006	Delen van Lynx helikopters	Oman	Ver. Koninkrijk	Vliegtuig Schiphol
4-10-2006	Delen van Lynx helikopters	Oman	Ver. Koninkrijk	Vliegtuig Schiphol
2-10-2006	1 Zending delen van Lynx helikopters	Oman	Ver. Koninkrijk	Vliegtuig Schiphol
30-11-2006	36 Patronen (105 en 81 mm)	Oman	België	Auto/Boot Rotterdam
11-12-2006	1880 Singaalmiddelen	Oman	Duitsland	Vliegtuig Schiphol
21-03-2007	2 Vervangende delen van Lynx helikopter	Oman	Ver. Koninkrijk	Vliegtuig Schiphol
31-08-2007	14500 Rook-/signaalgranaten	Oman	Duitsland	vliegtuig Schiphol

29-10-2007	10083 Rookgranaten en signaalmiddelen	Oman	Ver. Koninkrijk	vliegtuig Schiphol
29-11-2007	2330 Anti oproermunitie traangas	Oman	Ver. Koninkrijk	vliegtuig Schiphol
26-06-2008	9 Maritieme passieve antennes	Oman	Frankrijk	Vliegtuig Schiphol
19-05-2008	1 Communicatiesystemen	Oman	VS	Vliegtuig Schiphol
22-02-2008	1 Aircraftpart (Canopy)	Oman	VK	Vliegtuig Schiphol
05-09-2008	1 Militaire helikopter versnellingsbak	Oman	VK	Vliegtuig Schiphol
12-09-2008	1 Rotorblad	Oman	VK	Vliegtuig Schiphol
28-10-2008	113 (Nood) signalen	Oman	VK	Vliegtuig Schiphol
06-11-2008	70000 Patronen kal. .50 en 7,62 mm	Oman	België	Schip Rotterdam
17-11-2008	1520 kg Vliegtuigonderdelen	Oman	VK	Schip Schiphol
19-11-2008	15500 Noodsignaalpatronen	Oman	Duitsland	Vliegtuig Schiphol
26-11-2008	2 Rotorbladen	Oman	VK	Vliegtuig Schiphol
17-12-2008	4 Rotorbladen	Oman	VK	Vliegtuig Schiphol
08-01-2009	1 Vliegtuigtank (militair)	Oman	Canada	Vliegtuig Schiphol
14-01-2009	270 kg Helicopterdelen	Oman	VK	Vliegtuig Schiphol
27-01-2009	50 Oefenpatronen kal. 22mm	Duitsland	Oman	Vliegtuig Schiphol
19-03-2009	3 Militaire helicopter delen	Oman	VK	Vliegtuig Schiphol
02-04-2009	1200 Ontstekers voor handgranaten	Oman	Australië	Vliegtuig Schiphol
18-05-2009	1120000 Patronen kal. 7,62 mm	Oman	België	Schip Rotterdam
25-05-2009	540 Patronen kal. .50	Oman	VS	Vliegtuig Schiphol
25-06-2009	400 kg Delen van militaire helicopters	Oman	VK	Vliegtuig Schiphol
02-06-2009	336 kg Delen van helicopters	Oman	VK	Vliegtuig Schiphol
11-08-2009	422000 Patronen kal. 5,56mm	Oman	België	Truck/Schip Rotterdam
02-11-2009	0,9 kg Delen voor militaire helicopters	Oman	Italië	Vliegtuig

				Schiphol
30-11-2009	1586 patronen kal. 120mm en 864 Rookpatronen kal. 76mm	Oman	Duitsland	Truck/Schip Rotterdam
16-03-2010	2 Helikopter rotorbladen en 1 hellingshoekmeter	Oman	VK	Vliegtuig Schiphol
18-03-2010	104 Reddingssignalen	Oman	VK	Vliegtuig Schiphol
25-06-2010	300 kg Rotorbladen/delen van helikopters	Oman	VK	Vliegtuig Schiphol

Qatar

Via de Nederlandse lucht- en zeehavens gaan ook naar Qatar grote hoeveelheden handvuurwapens en munitie (inclusief traangas).

Wapenexportvergunningen Qatar

Datum	Omschrijving	Eindbestemming	Oorsprong	Bedrag
april-2007	Verlengd: Delen van radar- en luchtafweersystemen	Qatar	Nederland	53.970
november-2007	Verlengd, vervangen: Delen van radarvuurleidingsystemen (retour na reparatie)	Qatar	Nederland	723.478
21-09-2007	Delen van radar- en short range luchtafweersystemen	Qatar	Nederland	149.295
01-02-2008	Delen van radar- en shortrange luchtafweersystemen	Qatar	Nederland	14.100
26-02-2008	C3-consoles en toebehoren daarvoor (retour na reparatie)	Qatar	Nederland	135.000
14-04-2008	Delen van radar- en luchtafweersystemen	Qatar	Nederland	53.970
september 2008	Verlengd: Delen van rondzoekradar- en luchtafweersystemen	Qatar	Nederland	149.295
03-10-2008	Delen van rondzoekradar- en luchtafweersystemen	Qatar	Nederland	510.170
12-11-2008	Delen van rondzoekradar luchtafweersystemen	Qatar	Nederland	24.170
18-11-2008	Deel van short range luchtafweersysteem (retour na reparatie)	Qatar	Nederland	9.250
18-11-2008	Deel van short range luchtafweersysteem (retour na reparatie)	Qatar	Nederland	15.985
18-11-2008	Delen van radarvuurleidingsystemen	Qatar	Nederland	347.016
okt-2009	Verlengd: Delen van rondzoekradar-en luchtafweersystemen	Qatar	Nederland	510.170
12-02-2009	Onderdelen van C2-consoles (retour na reparatie)	Qatar	Nederland	203.840
07-04-2009	Delen voor radarvuurleidingsystemen (retour na reparatie)	Qatar	Nederland	150.000
nov-2009	Deel van short range luchtafweersysteem (retour na reparatie)	Qatar	Nederland	15.985
15-04-2009	Onderdelen voor radar- en C3-systemen	Qatar	Nederland	1.320
25-02-2010	Delen van rondzoekradar en shortrange luchtafweersysteem	Qatar	Nederland	6.600
25-02-2010	Delen van rondzoekradar en shortrange luchtafweersysteem	Qatar	Nederland	154.022

Doorvoer naar Qatar				
Datum	Product	Herkomst	Bestemming	Via
11-01-06	6 Oefengranaten	U.S.A.	Qatar	Vliegtuig Schiphol
20-4-2006	1 Machinegeweer inclusief toebehoren	België	Qatar	Auto/Vliegtuig Maastricht
31-5-2006	2000 patronen 7,62mm	België	Qatar	Vliegtuig Maastricht
31-5-2006	2Pistolen,2Pistoolmitrailleurs,2125 Munitie kal.5,7,9mm	België	Qatar	Vliegtuig Maastricht
6-11-2006	3034 Geweren (2), pistoolmitr.(1), FN303 (1), 3030 patronen	België	Qatar	Vliegtuig Maastricht
6-11-2006	3000Patronen	België	Qatar	Vliegtuig Maastricht
6-11-2006	Patronen(3000) en machinegeweer(1)	België	Qatar	Vliegtuig Maastricht
14-11-2006	3 Machinegeweren en onderdelen	België	Qatar	Auto/Vliegtuig Maastricht
08-01-2007	1 F-15 vliegtuigmotor	Duitsland	Qatar	Vliegtuig Schiphol
09-01-2007	2 Adapter + onderdelen	Frankrijk	Qatar	Auto/Vliegtuig Schiphol
27-03-2007	2 Tandwielkasten voor helicopters	Ver. Koninkrijk	Qatar	Vliegtuig Schiphol
16-04-2007	79 Traangasgranaten/bussen /projectielen/lanceerapparaten	Frankrijk	Qatar	Vliegtuig Schiphol
11-05-2007	3016 kg. Militaire auto onderdelen	USA	Qatar	Vliegtuig Schiphol
16-06-2007	1 Electr. Equipment (Nav syst)	USA	Qatar	Vliegtuig Schiphol
18-09-2007	7 Raketmotoren met toebehoren	Frankrijk	Qatar	vliegtuig Schiphol
05-12-2007	19755 kg. onderdelen voor militaire voertuigen	USA	Qatar	vliegtuig Schiphol
05-12-2007	1 Motor	Japan	Qatar	vliegtuig Schiphol
07-12-2007	8 raketmotoren	Frankrijk	Qatar	vliegtuig Schiphol
26-06-2008	6 Delen van militaire voertuigen	VS	Irak en Qatar	Vliegtuig Schiphol
28-06-2008	2 Transmissiemodules, deel van motor	VS	Qatar	Vliegtuig Schiphol
28-06-2008	3 Transmissiemodules, deel van motor	VS	Qatar	Vliegtuig Schiphol
28-06-2008	11 Delen voor militaire voertuigen	VS	Qatar	Vliegtuig Schiphol

23-06-2008	48 kg Patronen voor schietstoelen	VK	Qatar	Vliegtuig Schiphol
19-06-2008	34 Delen van militaire voertuigen	VS	Qatar	Schip Schiphol
17-06-2008	6 Delen van militaire wagens	VS	Qatar	Vliegtuig Schiphol
03-06-2008	16 Onderdelen van pantservoertuigen	VS	Qatar	Vliegtuig Schiphol
09-04-2008	3 Canopys (vliegtuigkoepels)	Frankrijk	Qatar	Vliegtuig Schiphol
28-03-2008	8 Radar trailers	Frankrijk	Qatar	Vliegtuig Schiphol
11-01-2008	1 Steel drum met signaalpatronen	VK	Qatar	Vliegtuig Schiphol
08-01-2008	3 Stuurhutkap	Frankrijk	Qatar	Vliegtuig Schiphol
02-01-2008	10 Machinegeweren met toebehoren	België	Qatar	Vliegtuig Schiphol
16-06-2008	9486 KG Delen van pantservoertuigen	VS	Qatar	Vliegtuig Schiphol
01-07-2008	3 Transmissiemodules en een motor	VS	Qatar	Vliegtuig Schiphol
10-07-2008	1765 kg Delen van militaire voertuigen	VS	Qatar	Vliegtuig Schiphol
11-07-2008	3370 kg Delen van militaire voertuigen	VS	Qatar	Vliegtuig Schiphol
17-07-2008	36517 kg Verf	VS	Qatar	Vliegtuig Schiphol
18-07-2008	2761 kg Delen van militaire voertuigen	VS	Qatar	Vliegtuig Schiphol
07-2008	2 Delen van militaire voertuigen	VS	Qatar	Vliegtuig Schiphol
19-07-2008	225 kg Delen van militaire voertuigen en verf	VS	Qatar/Shahjah	Vliegtuig Schiphol
29-07-2008	8 Onderdelen militaire voertuigen	VS	Qatar	Vliegtuig Schiphol
04-08-2008	202 kg Verf	VS	Qatar	N Vliegtuig Schiphol
11-08-2008	202 kg Verf	VS	Qatar	N Vliegtuig Schiphol
11-08-2008	6 Delen van voertuigen	VS	Qatar	N Vliegtuig Schiphol
13-08-2008	170 kg Brandblusapparaten	VS	Qatar	N Vliegtuig Schiphol
14-08-2008	1203 kg Delen van militaire voertuigen	VS	Qatar	N Vliegtuig Schiphol
03-09-2008	182 kg Brandbare vloeistof UN2924	VS	Qatar	N Vliegtuig Schiphol
03-09-2008	2 Voertuigonderdelen	VS	Qatar	N Vliegtuig

				Schiphol
12-09-2008	7204 kg Delen van militaire voertuigen	VS	Qatar	N Vliegtuig Schiphol
20-09-2008	10 Delen van militaire voertuigen	VS	Qatar	N Vliegtuig Schiphol
26-09-2008	11 Delen van militaire voertuigen	VS	Qatar	N Vliegtuig Schiphol
30-09-2008	32 Signaalpatronen	VK	Qatar	Vliegtuig Schiphol
30-09-2008	1 Vliegtuigmotor	VS	Qatar	N Vliegtuig Schiphol
30-09-2008	2 Voertuigonderdelen	VS	Qatar	N Vliegtuig Schiphol
04-10-2008	23870 kg Delen van militaire voertuigen	VS	Qatar	N Vliegtuig Schiphol
09-10-2008	263 kg Verf, un 1263	VS	Qatar	N Vliegtuig Schiphol
10-10-2008	87 kg TA-50 persoonsbenodigheden	VS	Qatar	N Vliegtuig Schiphol
17-10-2008	x x x x Delen van militaire voertuigen	VS	Qatar	N Vliegtuig Schiphol
27-10-2008	1 Vliegtuigmotor	VS	Qatar	N Vliegtuig Schiphol
28-10-2008	x x x x Patronen	Frankrijk	Qatar	Vliegtuig Schiphol
29-10-2008	503 kg Verf	VS	Qatar	N Vliegtuig Schiphol
31-10-2008	10094 kg Delen van militaire vliegtuigen	VS	Qatar	N Vliegtuig Schiphol
31-10-2008	136 kg Delen van pantservoertuigen	VS	Qatar	N Vliegtuig Schiphol
31-10-2008	70 Handfakkels	VK	Qatar	Vliegtuig Schiphol
03-11-2008	x x x x Verf	VS	Qatar	N Vliegtuig Schiphol
04-11-2008	1 Militair voertuig (jeep)	VK	Qatar	Vliegtuig Schiphol
14-11-2008	25447 kg Delen van militaire voertuigen	VS	Qatar	N Vliegtuig Schiphol
21-11-2008	1207 kg Delen van militaire voertuigen	VS	Qatar	N Vliegtuig Schiphol
04-12-2008	1 Vliegtuigmotor	VS	Qatar	N Vliegtuig Schiphol
06-12-2008	467 kg Delen van militaire voertuigen	VS	Qatar	N Vliegtuig Schiphol
06-12-2008	31434 kg Stryker voertuigonderdelen	VS	Qatar	N Vliegtuig Schiphol
08-12-2008	13 (Pantser)voertuigen (8 st) en	VK	Qatar	Vliegtuig

	gedeactiveerde wapens (5 st)			Schiphol
11-12-2008	3378 kg Delen militaire voertuigen	VS	Qatar	N Vliegtuig Schiphol
11-12-2008	40 Lijnwerptoestellen	Duitsland	Qatar	Vliegtuig Schiphol
12-12-2008	168 kg Blusapparaten inclusief inhoud	VS	Qatar	N Vliegtuig Schiphol
09-01-2009	322 kg Ontstekingspatronen	Frankrijk	Qatar	Vliegtuig Schiphol
17-01-2009	1 Vliegtuigmotor	VS	Qatar	Vliegtuig Schiphol
04-02-2009	118 kg Verf (voor mil. gebruik)	VS	Qatar	Vliegtuig Schiphol
07-02-2009	1148 kg Delen van militaire voertuigen	VS	Qatar	Vliegtuig Schiphol
13-02-2009	1 Vliegtuigmotor (militair)	VS	Qatar	Vliegtuig Schiphol
27-02-2009	576 kg Verf voor militaire voertuigen	VS	Qatar	Vliegtuig Schiphol
28-02-2009	587 kg Delen van militaire voertuigen	VS	Qatar	Vliegtuig Schiphol
28-02-2009	417 kg Delen van militaire voertuigen	VS	Qatar	Vliegtuig Schiphol
06-03-2009	7335 kg Delen van militaire voertuigen	VS	Qatar	Vliegtuig Schiphol
06-03-2009	1760 kg Verf voor militaire voertuigen	VS	Qatar	Vliegtuig Schiphol
06-03-2009	1 Vliegtuigmotor (militair)	VS	Qatar	Vliegtuig Schiphol
21-03-2009	8396 kg Delen van militaire voertuigen	VS	Qatar	Vliegtuig Schiphol
24-03-2009	1 Vliegtuigmotor (militair)	VS	Qatar	Vliegtuig Schiphol
28-03-2009	14997 kg Delen van militaire voertuigen	VS	Qatar	Vliegtuig Schiphol
30-03-2009	14997 kg Delen van militaire voertuigen	VS	Qatar	Vliegtuig Schiphol
02-04-2009	20519 kg Delen voor militaire voertuigen	VS	Qatar	Vliegtuig Schiphol
16-04-2009	1 Ontsteker voor wapensamenstel (gun container)	Frankrijk	Qatar	Vliegtuig Schiphol
16-04-2009	1 Vliegtuigmotor (T56)	VS	Qatar	Vliegtuig Schiphol
20-04-2009	1 Motor voor militair Vliegtuig	VS	Qatar	Vliegtuig Schiphol
18-04-2009	13 Delen van militaire voertuigen	VS	Qatar	Vliegtuig Schiphol
24-04-2009	4130 kg Delen van militaire	VS	Qatar	Vliegtuig

	voertuigen			Schiphol
25-04-2009	429 kg Delen van militaire voertuigen	VS	Qatar	Vliegtuig Schiphol
02-05-2009	628 kg Delen van militaire voertuigen	VS	Qatar	Vliegtuig Schiphol
05-05-2009	1871 kg Delen van militaire voertuigen	VS	Qatar	Vliegtuig Schiphol
09-05-2009	1121 kg Delen van militaire voertuigen	VS	Qatar	Vliegtuig Schiphol
16-05-2009	10372 kg Delen van militaire voertuigen	VS	Qatar	Vliegtuig Schiphol
23-05-2009	3265 kg Delen van militaire voertuigen	VS	Qatar	Vliegtuig Schiphol
27-06-2009	2352 kg Delen van militaire voertuigen	VS	Qatar	Vliegtuig Schiphol
27-06-2009	25084 kg Delen van militaire voertuigen	VS	Qatar	Vliegtuig Schiphol
29-06-2009	1 Militaire vliegtuigmotor	VS	Qatar	Vliegtuig Schiphol
17-07-2009	454 kg Delen voor militaire voertuigen	VS	Qatar	Vliegtuig Schiphol
24-07-2009	23 Delen voor militaire voertuigen	VS	Qatar	Vliegtuig Schiphol
31-07-2009	4 Militaire voertuigmotoren	VS	Qatar	Vliegtuig Schiphol
21-08-2009	3284 kg Delen militaire voertuigen	VS	Qatar	Vliegtuig Schiphol
22-08-2009	31435 kg Delen van militaire voertuigen	VS	Qatar	Vliegtuig Schiphol
09-09-2009	1 Militaire vliegtuigmotor	VS	Qatar	Vliegtuig Schiphol
06-11-2009	5012 kg Onderdelen voor militaire voertuigen	VS	Qatar	Vliegtuig Schiphol
06-11-2009	8606 kg Onderdelen voor militaire voertuigen	VS	Qatar	Vliegtuig Schiphol
13-11-2009	1134 kg Onderdelen voor militaire voertuigen	VS	Qatar	Vliegtuig Schiphol
03-12-2009	27 Cartridges voor schietstoelen	VK	Qatar	Vliegtuig Schiphol
08-12-2009	2 Motoren van militaire vliegtuigen	VK	Qatar	Vliegtuig Schiphol
14-12-2009	4400 traangasgranaten en 36 granaatwerpers	Frankrijk	Qatar	Vliegtuig Schiphol
14-12-2009	13678 kg Delen van militaire voertuigen	VS	Qatar	Vliegtuig Schiphol
30-03-2010	Patronen kal. 90 mm UN 0328-1.2C, UN 0243-1.2H, UN 0005-1.1F	België	Qatar	Schip Eemshaven

Landen als Bahrein, Koeweit en Qatar spelen ook een rol in de militaire activiteiten van de VS in Irak. Na 2006 is een deel van de doorvoermeldingen daar op gericht. Soms is dat vermeldt maar niet altijd. Er is een onderscheid te maken tussen VS en Golfstaten en anderzijds overige leveringen die voor de bestemmingslanden lijken te zijn.

Saoedi-Arabië

Saoedi-Arabië Wapenexportvergunningen 2007-2009				
Datum	Omschrijving	Land van bestemming	Oorspron g	Bedrag
06-04-2007	Delen van motoren t.b.v. F-15 gevechtsvliegtuigen (tijdelijk of retour na reparatie)	Saoedi-Arabië	VS	4.656.792
13-07-2007	Short range draagbare rondzoekradar (tijdelijk of retour na reparatie)	Saoedi-Arabië	Nederland	300.000
8-11-2007	Nachtzichtvizier	Saoedi-Arabië	Nederland	7.000
13-06-2007	Deel van een motor t.b.v. F-15 gevechtsvliegtuig (tijdelijk of retour na reparatie)	Saoedi-Arabië	VS	30.520
19-10-2007	Monochromatoren t.b.v. gevechtstrainingssystemen	Saoedi-Arabië	Onbekend	21.450
14-11-2007	Delen van militaire communicatiesystemen	Saoedi-Arabië	Onbekend	7.722.600
25-01-2008	Communicatiesystemen en helmsets	Saoedi-Arabië	Onbekend	961.038
april-2008	Verlengd: Delen van motoren voor F-15 gevechtsvliegtuigen	Saoedi-Arabië	VS	4.656.792
15-04-2008	Vizierkijkers en delen en toebehoren daarvoor	Saoedi-Arabië	Onbekend	150.000
juli 2008	Verlengd: Short range draagbare rondzoekradar (tijdelijk of retour na reparatie)	Saoedi-Arabië	Nederland	300.000
09-07-2008	Stoelen voor vluchtsimulator	Saoedi-Arabië	EU-Landen	989.459
29-07-2008	Vervangen: Stoelen voor vluchtsimulator	Saoedi-Arabië	EU-landen	793.001
24-09-2008	Delen rondzoekradarsystemen	Saoedi-Arabië	Nederland	2.121
24-12-2008	Deel van rondzoekradar	Saoedi-Arabië	Nederland	12.175
06-05-2010	Kogelpatronen, kal. 9x19mm Ball (doorvoer)	Saoedi-Arabië	Brazilië	154
07-05-2010	A09 Kogelpatronen, kal. 9x19mm Ball	Saoedi-Arabië	Brazilië	1
11-05-2010	A09 Kogelpatronen, kal. 9x19Ball en kal.7,62x51Ball	Saoedi-Arabië	Brazilië	1
juni 2010	Verlengd: Headsets voor communicatiesystemen	Saoedi-Arabië		118.240
21-06-2010	Delen voor pantservoertuigen	Saoedi-Arabië	Nederland	2.271.600
28-06-2010	Delen van C-130 transportvliegtuigen	Saoedi-Arabië	VS	50.000

Doorvoer naar Saoedi-Arabië

Hoeveelheid	Product	Bestemming	Herkomst	Via
28-01-05	20000 Patronen kal. 20mm	Saoedi-Arabië	Zwitserland	Auto/Schip Rotterdam
3-11-2007	1 Gas generator Turbine	Saoedi Arabië	Duitsland	vliegtuig Schiphol
19-11-2008	10000 Oefengranaten UN 0452	Saoedi-Arabië	VK	Schip/Truck Rotterdam
09-07-2009	4 Geschut kal. 35mm	Saoedi-Arabië	Zwitserland	Schip Rotterdam
09-07-2009	2 Radarsystemen Skyguard	Saoedi-Arabië	Zwitserland	Truck/Schip Rotterdam
04-05-2010	5000 Patronen kal. 7,62x39 mm	Saoedi-Arabië	VS	Vliegtuig Schiphol
23-11-2009	4 Kanonnen kal. 35mm	Saoedi-Arabië	Zwitserland	Schip Rotterdam

Tunesië

Datum	goederen	eind- bestemming	herkomst	waarde (€)
13-05-2004	Passieve observatielijker met objectieven	Tunesië	Nederland	6.000
28-10-2005	Communicatiesystemen en toebehoren	Tunesië	Nederland	1.037.336
28-10-2005	Draagbare rondzoekradar (tijdelijk of retour-na-reparatie)	Tunesië	Nederland	226.891
27-06-2007	Delen van radar-vuurleidingsystemen	Tunesië	Nederland	16.570
08-05-2009	Onderdelen van radarvuurleiding-systemen	Tunesië	Onbekend	738.804
27-10-2009	Optische passieve richtkijker (tijdelijk of retour-na-reparatie)	Tunesië	Nederland	10.000
juni 2010	Verlengd:Onderdelen van radarvuurleiding-systemen	Tunesië	Divers	38.804

Bron: maandrapportages Afgifte uitvoervergunningen, doorvoervergunningen en vergunningen financieel verkeer voor militaire goederen, Ministerie EZ.